

Almanya’da Türk Çocukları İçin Yayımlanan İki Dilli Okuma Kitapları

Nuran ÖZYER*

Almanya’da politik irade her ne kadar hala Almanya’nın bir göç ülkesi olduğunu açıkça kabul etmese de, Almanya son 50 yılda Avrupa ve Avrupa ülkeleri dışından gelen yabancı iş gücü, mülteci ve ülkeye sığınma hakkı isteyenler nedeniyle giderek çok kültürlü bir topluma dönüşmüştür.

Türkiye ile Almanya arasında 1 Ekim 1961 yılında imzalanan İş Gücü Alımı Anlaşması ile Türkler yabancı iş gücü olarak Almanya’ya göç etmişlerdir. İstatistikler 1961 yılında Federal Almanya’da 6800 Türk vatandaşının yaşadığını, bu sayının 1975 yılında 1 milyonu, 1998 yılında ise 2 milyon sınırını aştığını göstermektedir. Bugün ise Türkler, yurt dışından gelen ve iş gücü olarak tanımlanan işçiler arasında 3 milyona varan sayıları ile Almanya’da yaşayan yabancılar arasında Avrupa Birliği dışından gelen en büyük göçmen grubunu oluşturmaktadır. 1991 yılında Yabancılar Yasası’nda yapılan değişiklik ile Almanya’da göç gerçeği bir anlamda tanınarak vatandaşlığa geçişte Türklere bazı kolaylıklar sağlanmış ve başlangıçta Almanya’ya sadece iş için gelen konuk (Gast) olarak görülen Türklerin konuk işçilik (Gastarbeiter) statüleri geride kalmış, küreselleşmenin de etkisiyle Almanya’da kendi işlerini kurarak, ev alarak yerleşen Türkler, diğer göçmenler ile birlikte “Yabancı Vatandaşlar-Auslaendische Migranten” olarak kabul edilmişlerdir.

Almanya’da yaşayan Türk toplumunun önemli bir bölümü çocuk ve gençlerden oluşmaktadır. Bu çocuk ve gençlerin bir kısmı Türkiye’de doğup küçük yaşlarda aileleri tarafından Almanya’ya getirilip orada büyümüş, diğer bir bölümü de Almanya’da doğmuş ve orada büyümüş ikinci ve üçüncü kuşak çocuklarıdır. Yapılan araştırmalar bu çocuk ve gençlerin aradan geçen bunca yıla karşın maalesef hâlâ Alman toplumunda uyum sorunu yaşadıkları ve farklı bir konuma sahip olduklarını ortaya koymaktadır: Ne tam Türk ne Alman, ya da hem Türk hem Alman.

Türklerin Almanya’ya göç edişlerinin üzerinden 50 yıl geçmesine karşın Almanya’da bulunan Info ve Liljeberg Research Kamuoyu Araştırmaları Enstitülerinin 1000 Türk’le yaptığı kamuoyu araştırmasına göre günümüzde Almanya’da yaşayan Türklerin yüzde kırk beşi bu ülkede istenmedikleri izlenimine sahip oldukları görülmektedir. Yine aynı araştırmaya göre Türklerin sadece yüzde yirmi biri Almanya’yı, yüzde otuz yedisi ise Türkiye’yi kendi vatanları olarak görmektedirler. Ankete katılanların yüzde otuz sekizi ise kendisini her iki ülkeye eşit derecede bağlı hissediyor. Yüzde kırk ikilik bir dilim hâlâ Türkiye’ye dönmenin hayallerini kurarken, özellikle bu geri dönme arzusunun gençlerde görüldüğü tespit edilmiştir. Topluluğun yüzde elli üçü herhangi bir kayda bağlı kalmak-

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi.

sızın Alman toplumunun bir ferdi olarak kabul edilmek istemektedir. Toplum tarafından tupki herhangi bir Alman gibi kabul edildiğini düşünenlerin sayısı yarıdan daha azdır.

İçinde yaşanan yabancı toplumun bir ferdi olarak kabul edilmenin önde gelen şartı o toplumun dilini bilmekten geçer. Ne var ki, aradan geçen 50 yıla rağmen Almanya’da üçüncü kuşak Türk çocukları bugün hâlâ dil sorunu yaşamakta ve bu sorun eğitim ve öğretimlerinin aksamasının yanı sıra onların topluma uyumunu da engellemektedir.

Almanya’da yaşayan Türklerin çocukları toplum dili ve ana dili birbirinden çok farklı bir ortamda yaşamaktadırlar. Ana dili ve toplum dili farklı olan bu çocuklar bir yandan ulusal kimliklerini kazanmak için ana dilini, öte yandan içinde yaşadıkları yabancı topluma uyum sağlamak için toplum dilini, Almancayı, öğrenmek zorundadırlar. Almanya’da doğan, Almanya’da yetişen ve evlerinde genellikle Türkçe konuşulan bu çocukların çoğu, ana dilini doğup büyüdükleri aileleri içinde öğrenirlerken, Almancayı sokakta, kreşlerde ve okulda öğrenmektedirler.

Geçen ay Düsseldorf havaalanında Ankara’ya gelmek için uçağın kalkış saatini beklerken, 7 yaşlarında bir kız çocuğunun annesine şöyle seslendiğini duydum: “Anne, hast Du oyuncaklarımı bekommen? – Anne, oyuncaklarımı aldın mı?” Annesinin verdiği yanıt daha da ilginçti: “Natürlich bekommen kızım. Wo ist baban? -Tabii ki aldım, kızım. Baban nerede?”

İki dili, eş zamanlı ya da birbirini izleyen iki dillilik yoluyla kazanmış da olsalar bu çocukların büyük bir kısmının, yukarda verdiğim örnekte olduğu gibi bugün hâlâ ne ana dilini ne de Almancayı tam olarak öğrenemedikleri, her iki dilde de yarım dilli oldukları yadsınamaz.

Bu çalışmanın amacı, kaynağını dil bilimi ve toplum bilimden alan iki dillilik olgusunu ve Almanya’da yaşayan Türk çocuklarının iki dilli eğitim sorununu ya da iki dilli bireylere yönelik eğitim modellerini değerlendirmek değildir. Çalışmanın amacı, Almanya’daki Çocuk ve Gençlik Edebiyatı alanı içinde Türk çocukları için yayımlanan- aynı zamanda tüm göçmen çocukları için de aynı çalışma yapılmaktadır- iki dilli okuma kitaplarının irdelenmesidir.

İki dilli okuma kitapları nedir? İki dilli okuma kitapları, çeviri yani çevirmen tarafından erek dile çevrilerek yayımlanan kitaplar değildir. İki dilli kitaplarda hem kaynak hem de erek dil bir arada kullanılmaktadır. Bu kitaplarda metin Almanca ve Türkçe olarak -ya da Almanca ve İngilizce, vs.- birlikte basılmaktadır. Almanya’da ki Türk çocuklarının bir kısmının bugün hâlâ ne Türkçeyi ne de Almancayı tam olarak bilip konuşamamaları, Türk çocukları için iki dilli ders ve okuma kitaplarının yayınlanmasının en önemli nedenlerindedir. Bu kitaplar, çocukların iki dile de hâkim olmalarında, daha bilinçli bir dil kullanımını elde edinmelerinde önemli rol oynamaktadır.

Almanya’da iki dilli okuma kitaplarının yanısıra çocukların Türkçe dersleri için de -zor koşullar altında da olsa- iki dilli ders kitapları yayımlanmaktadır. Almanya’da yayımlanan iki dilli ders kitaplarının irdelenmesini dil bilimci ve eğitimcilere bırakarak burada Türk çocuklarının sınıf seviyelerine uygun olarak yayımlanan iki dilli okuma kitaplarını örneklerle ele almak istiyorum. İlk olarak 70’li yıllarda Jugend und Volk Yayınevinin yabancı işçi çocukları için (Türk, Yunan, İtalyan, Romen, İspanyol gibi) yayımlanmaya başladığı iki dilli okuma kitapları, önceleri salt ana dili öğretimine hizmet verdikleri

görüşüyle, çocukların yabancı dil öğrenimini engelliyor ve satılmıyor diye düşünüldüğü için pek rağbet görmemiş, hatta Almanya’da uzun yıllar göçmen çocuklarının ana dillerini öğrenmelerinin Almanca öğrenmelerine, dolayısıyla içinde yaşadıkları topluma uyum sağlamalarına da engel olacağı görüşü savunularak, bu kitaplara şiddetle karşı çıkılmıştır. Nedense ana dilinde sorun yaşayan çocukların toplum dili olan Almancada da ciddi sorunlar yaşayacakları hep unutulmuş, çocuğun ana dili öğrenmedeki başarısının düzeyi Almanca öğrenmesinin başarısını da yükselteceği hep göz ardı edilmiştir. Günümüzde ise yabancı bir toplumda yaşayan çocuğun ikinci dili, ilk dili iyice öğrendikten sonra öğrenmesinin daha doğru olduğu, dil bilimcilerinin önemli savlarından. Örneğin, dil bilimci Prof. Dr. Oomen-Welke “dil didaktiği konusunda çalışan kişiler olarak bizim tavsiyemiz, çocukların öncelikle anne-babalarının iyi bildiği dili öğrenmesidir.” (<http://dw.de/p/10TCK>) derken, dokuz yıldır çocuklar için iki dilli okuma kitapları yayınlayan Talisa Yayınevinin sahibi Aylin Keller “yurt dışında yaşayan çocuklarımız ne yazık ki çok değişik nedenlerden dolayı ana dillerini iyi konuşamamaktadırlar. Küçük yaşta dil öğrenmenin kolaylığını da hesap ederek, çocuklarımızın zevkle okuyup, dinleyebilecekleri iki dilli kitaplar yayınlayarak, bu eksikliği bir ölçüde gidermeyi hedeflemekteyiz.” diyerek dil bilimcilerinin görüşlerine destek vermektedir. (<http://www.okudumyazdim.net/cocuklara-iki-dilli-kitap> 12.01.2012) Çocuklarımızın Türkçesi ne kadar doğru ve düzgün ise, Almancası da o denli doğru ve düzgün olacağını unutmamalıyız. Almanya’da ana dili ve ana kültüründen uzakta, iki dilli yetişen çocukların iki dilli okuma kitapları sayesinde ana dillerini de daha iyi ve doğru öğrendikleri, ana dillerine ve kültürlerine daha çok hâkim oldukları, en önemlisi de bu kitaplarla ana dillerine daha çok sahip çıktıkları görülmektedir.

Almanya’da iki dilli yayımlanan okuma kitaplarının yabancı toplum içinde yaşayan Türk çocuklarının ana dillerini doğru bir biçimde öğrenmelerine yardımcı olmalarının yanı sıra, toplum dili olan Almancayı da doğru öğrenmelerinde katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Çocuklar öğrendikleri iki dilin tüm inceliklerini bu kitaplar sayesinde daha iyi kavramakta, hem Türkçeye hem de Almancaya daha iyi hakim olabilmektedirler. Bunu fark eden Önel, Anadolu, Ellermann, Ravensburg, Edition bi: libri, EditionOrient, MichelNeugebauerEdition, Jungbrunnen, Georg Olms, Baobab ve Talisa gibi Yayınevlerinin çabalarıyla günümüzde Almanya’da iki dilli okuma kitapları, sayıları giderek artan bir biçimde yayımlanmaktadır.

Okul öncesi ve sonrası Almancayı yeterli düzeyde öğrenemeyen Türk çocukları, örneğin iki dilli yayımlanan resimli okuma kitaplarıyla Türkçe karşılığı ile birlikte Almanca yeni sözcükler duyup, resimlerin yardımıyla sözcükleri daha kolay ezberleyebilmektedir. Burada 2010 yılında Susanne Böse’nin yazıp, Isabelle Dieter’in resimlediği, Türkçe çevirisini ise Gül Dilek Schlieker’in yaptığı *1, 2, 3 im Kindergarten - Yuvada 1, 2, 3* adlı resimli kitabı örnek vermek istiyorum. Kitap, 2004 yılında kurulan ve çocuklar için iki ve çok dilli kitaplar yayımlayan Edition bi:libri Yayınevi-kitaplara çoğu kez bir de CD eklemektedir- tarafından yayımlanmıştır. Çocuklara birden ona kadar sayıları saymayı öğretmeyi amaçlayan bu kitapta Paul ve Emre’nin anaokulundaki yaşamları, yedikleri yemekler, oynadıkları oyunlar anlatılırken, aynı zamanda her sayfada bir rakam öğretilip, resimlerle de sözcükler desteklenmektedir. Kitapta metnin Almancası üstte, Türkçesi ise altındadır. Resmin en altında öğretilen sayının farklı sözcüklerle desteklenerek tekrarı

vardır. Böylece çocuk hem sayıyı hem de verilen yeni sözcükleri öğrenip Almanca dil dağarcığını genişletir.

İşte çocuklara 3 rakamının öğretildiği sayfa:

*Heute ist Gemüsetag. Es gibt Kartoffelsuppe. **Drei** Kinder haben Küchendienst.*

*Eins schneidet, eins kocht, eins deckt den Tisch. **Hm**, das wird lecker!*

*Wenn Mama Paul um **drei** abholt, muss er unbedingt davon erzählen.*

Bugün sebze günü. Yemekte havuç çorbası var. Mutfakta üç çocuk görevli.

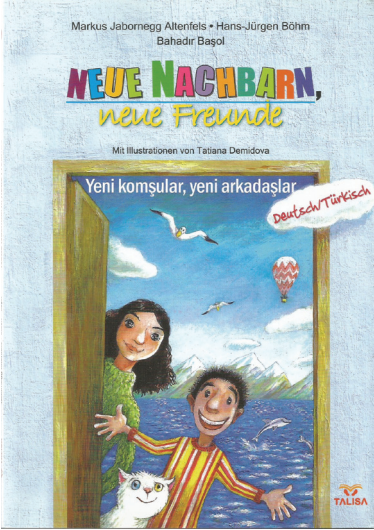
Biri kesiyor, biri pişiriyor, biri masayı kuruyor. Mmm, çok lezzetli olacak bu çorba.

Annesi Paul'ü saat üçte aldığına ona mutlaka bu çorbadan bahsetmeli. (s. 3)

Resimde sayfanın altında öğretilmesi hedeflenen üç rakamının değişik sözcüklerle kullanıldığı görülmekte. Böylece çocuk, tekrarlanan 3 rakamını ve birlikte kullanılan farklı sözcüklerin hem Türkçe hem de Almancasını öğrenip rahatlıkla ezberleyebilmektedir.

Türk çocukları için yayımlanan iki dilli okuma kitapları incelendiğinde, genellikle iki türde örnekler görülmektedir: Birinci türde olanlar, Almanya'da yaşayan, hatta bazen iki dile de hâkim Türk ve Alman yazarların yazdığı ya da Alman ve Türk yazarların yazıp yayınevi tarafından ikinci dile çevrilen iki dilli okuma kitaplarıdır. 6-12 yaş çocukları için yazılan iki dilli okuma kitapları çocuklara yalnız iki dili öğretmekle kalmayıp, Türk ve Alman kültürü ile bu iki kültür arasındaki farklılıkları da ortaya koyup, iki farklı dünyayı çocuklara tanıtmaktadırlar.

Markus Jabornegg Altenfels, Hans-Jürgen Böhm ve Bahadır Başol'un birlikte yaz-

dıkları ve Tatiana Demidova'nın resimlediği 53 sayfadan oluşan, Talisa Yayınevi tarafından Almanca ve Türkçe olarak 2012 yılında yayımlanan "Neue Nachbarn, Neue Freunde -Yeni Komşular, Yeni Arkadaşlar" adlı iki dilli kitabı incelediğimizde ilk anda kitabın ilk sayfasında simgeleşmiş önemli özellikleri ile birlikte verilen şehirlerinin yer aldığı Türkiye haritası dikkati çekmektedir.

Kitap, arkadaşları arasında Berni olarak tanıyan Bernhard Maler'in karşılardaki daireye üç çocuklu bir Türk ailesinin taşınmasıyla değişen yaşamını anlatmaktadır. Yedi bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde Berni'nin annesinin komşularını akşam yemeğine çağırması ile Berni için hoş geçmeyen akşam yemeği anlatılmaktadır. Öykünün metni kitabın tek sayfası ikiye ayrılarak yerleştirilmiştir. Sayfaların sol tarafında metnin Almancası vardır,

örneğin:

"Punkt 19 Uhr laetete es an der Wohnungstür. "Warum essen wir so spaet? " hatte sich Bernhard von einer Stunde beschwert, als er seiner Mutter widerstrebend geholfen hatte, den Tisch zu decken.

"Ich hab Hunger"

“In den islamischen Laendern ist Ramadan”, erklarte die Mutter, waehrend sie die Servietten faltete... Da fasten die Muslime von Sonnenanfang bis Sonnenuntergang.”

Sağ kısmında metnin Türkçesi yer almaktadır:

“Saat 19.00 da kapı zili çalındı.

Bernhard daha bir saat önce gönülsüzce annesine masanın hazırlanmasına yardım ederken, “bugün niçin bu kadar geç yemek yiyoruz, karnım aç” diye mızızlanmıştı.

Annesi peçeteleri katlarken, “İslam ülkelerinde şu an Ramazan ayı olduğu için Müslümanlar güneşin doğusundan batışına kadar oruç tutuyorlar diye açıklamıştı. (s.10)

Almancayı ya da Türkçeyi doğru öğrenmek isteyen çocuk, Türkçe metin ile birlikte verilen Almanca metni okuyarak her iki dilin sözcük ve gramer kullanımını kolayca öğrenmektedir.

İki dilli okuma kitapları, çocuklara dil öğretiminin yanı sıra aynı zamanda insanın yabancı / öteki kültürlerden arkadaşlarının olması ve yabancı / öteki kültürleri tanımının güzel ve farklı bir duygu olduğunu da öncelikle ve özellikle vurgulamaktadır. Örneğin, kitabın Türk kahramanı Burak ve babaannesi, kitabın Ramazan ve Şeker Bayramı, Yılbaşı adlı bölümlerinde yeni arkadaşlara ihtiyaç duymayan, hatta önceleri *“...üstelik bir de Türk. Almanya'da yeterince Türk yok muydu? İnternette neredeyse üç milyon diye okumuştun. Bütün dünyada 150 milyon.”* (s. 10) diye düşünüp, Türk komşusu ile arkadaşlığı red eden Berni'ye öylesine sıcak, samimi davranıp, Türk adetlerini öyle güzel tanıtır ki, Berni daha sonra Burak'lara gittiğinde *“belki ben de onlara başlangıçta garip geldim”* diye düşünür.... *Son dönemde öğrendiği kadarıyla Türk ve Alman kültürü arasında bazı farklılıklar vardı.”* (s. 42) diyerek kitabın sonunda, başlangıçta karşı çıktığı Burak ve kardeşi Melek ile düşünmediği bir biçimde arkadaş olur. *“Onları daha iyi tanımıştı ve hoşlanmıştı. İnsanın başka kültürlerden arkadaşlarının olması ve yabancı kültürleri tanımak çok farklı ve güzel bir duyguydu. Anneannesinin, ‘insanlar yeni şeylere daha çok meraklı olmalı’ dediğini hatırladı Berni. O zaman korkuları kalmazdı. ‘Herkesin başka ülkelerden arkadaşı olsaydı, herkes birbirlerine karşı daha hoşgörülü olurdu.’”* (s. 53) cümleleri ile aynı toplumda yaşayan iki yabancı arasındaki ilişkinin mutlu sonla bittiği kitabın en sonunda iki de yemek tarifi vardır: Alman'ların Apfelstrudel'i (Elmalı Turta) ve Türk'lerin Kadınbudu Köfte'si. Veriler kitabın Türk okurunun yanı sıra Alman okur sayısının da oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

İkinci türde olan -şimdilik sayıları çok fazla değil- iki dilli okuma kitapları Almanya'da iki dilli çocuk kitapları yayımlayan yayınevlerinin, Türkiye'de basılmış olan çocuk kitaplarının bir çevirmen tarafından Almancaya çevirileri yaptırılarak yayımladıkları kitaplardır. Bu bağlamda Anadolu Yayınevi tarafından 2010 yılında Almanya'da iki dilde basılan, Nur İçöz'ün 2002 yılında kaleme aldığı *Güneşe Tırmanan Çocuk* adlı kitabını örneklemek istiyorum. Manuella Voss tarafından Almancaya *Der Junge, der hinauf zur Sonne stieg* adıyla çevrilip, içinde Türkçe baskısında olduğu gibi renkli resimleri olan 110 sayfalık kitabın sol sayfası öykünün Türkçe, sağ sayfası Almanca metnine ayrılmış: Düşler kişinin en dokunulmaz, en tükenmez zenginliğidir. Çocukluk düşlerimiz ise bu hazinenin en ışıltılı bölümünü oluşturur. Bir çocuk için güneşle dost olmak bile kolaydır düşlerde... Kitabın ana kahramanı olan Cengiz de böyle bir çocuk işte. Tüm güzelliklerin yaşamında özel bir yeri var. Güneş en iyi dostu, en iyi arkadaşı. 13 kısa öyküde öykünün

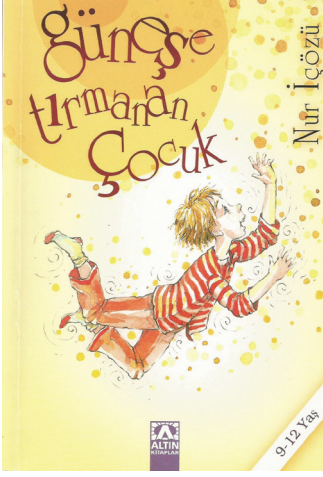
kahramanı Cengiz, gün oluyor çok sevdiği güneşi kimselerle paylaşmıyor, o zaman dünyayı karanlık kaplıyor. Gün oluyor kucak dolusu güneş ışığını sevdiklerine sunuyor, o zaman da her yer aydınlanıyor. Yaşamın gizlerini keşfederken bir bir, parlak gün ışığı Cengiz'e hep yol gösteriyor.

Anadolu Yayınevinin bana gönderdiği, kitabın tanımını ve değerlendirmesini yapan Marita Blessing'in yazısında Blessing kitabı özetledikten sonra, Almanca çevirisindeki bazı imla hatalarını belirtip, kitapta benim de dikkatimi çeken bir noktaya değinip-kitabın orijinalinde ve iki dilli kitabın Türkçe metninde 13 kısa öykünün sonunda Nur İçöz'nün yaşamının da yer almasına karşın, Almanca metinde içerikte bölüm yer alıyor ama metnin sonunda yazarın yaşam öyküsü yok- yazısını ki-

tabı yalnız Türk çocuklarına değil, özellikle Alman çocuklarına da okumalarını önererek bitiriyor.

Almanya'da bir okulda öğretmen olarak çalışan eski bir öğrencimle iki dilli okuma kitapları'nın okurları üzerine konuştuğumda, kendisi bana, örneğin bu kitabın hem Türk hem de Alman öğrencileri tarafından büyük bir beğeni ile okunduğunu, kendilerine kitabı neden bu denli beğendiklerini sorduğunda, aldığı yanıtın da ilginç olduğunu söyledi: Hem Türk hem de Alman öğrenciler kitabı okuduklarında iki farklı dili ve kültürü yakından tanımakla mutlu olduklarını, bu şekilde arkadaşlıklarını yeniden gözden geçirebildiklerini, ayrıca yazarın üslubuyla yaydığı positif enerjiyi kendilerinde de hissedip, içlerini güneş ışığı ve neşe kapladığını ifade etmişler. Ama en çok merak ettikleri, kitabın orijinali ile çevirisinin kapak ve hatta içindeki resimlerinin farklılığı. Bunu da şu şekilde açıklayabiliriz: Çocuk kitapları çevirilerinin iki farklı toplum arasında var olan kültürel farklılıklardan dolayı kitabın kapağının, içeriğinin, dilinin çevirmeni tarafından, resimlerinin de çizerleri tarafından çeşitli müdahalelere maruz kalması çok doğal. Hatta bu müdahaleler, kaynak metin ile çeviri metnin ait olduğu toplumların arasında kültürel farklılıkların çok fazla olduğu durumlarda kendilerini daha da çok hissettirirler. Amacım kitaplardaki çeviri karşılaştırmasını yapmak olmadığı için, aşağıda bu duruma örnek olarak sadece kitabın orijinali ile iki dilli kitabın kapağını göstermekle yetinmek istiyorum. Kitabı resimleyenler farklı, okur yani alımlayan kitlesi farklı, kitabın kapak ve içindeki resimleri de tamamen farklı. Bu örnekler çevirinin aynı zamanda kültürel bir aktarım olduğunu ve farklı kültürler arasındaki çevirilerde kültürel karşıtlıkların çoğu kez iki kültürün bir araya gelmesinde ne denli zorlukları birlikte getirdiğini açıkça göstermektedir, ancak bu zorluklar yayınevi, yazar, çizer ve çevirmenin birlikte çalışmalarıyla rahatlıkla aşılabılır.

Örneklerden de görüldüğü üzere iki dilli okuma kitapları, bir yandan ana dili ve kültüründen uzakta olan çocukların ana dillerine ve kültürlerine daha çok hâkim olmalarını sağlarken, toplum dili olan Almancayı da daha doğru öğrenmelerine katkı sağlamaktadırlar. Çocuklar öğrendikleri dilin tüm inceliklerini bu kitaplar sayesinde daha iyi kavrayıp, Türkçe bir sözcüğün bire bir Almanca ya da Almanca bir sözcüğünün bire bir Türkçe karşılığını öğrenecektir. Günümüzde eskiden geçerli olan, iki dilliğin çocukları olumsuz

etkilediği, iki dili de tam öğrenemedikleri görüşü tam olmasa da geçerliliğini kaybetmiş, iki dilli düşünen iki dili konuşan çocukların tek dilli çocuklara göre daha da başarılı oldukları, yaşadıkları yabancı toplumda daha sağlıklı bir kişilik oluşturdıkları yapılan çeşitli çalışmalarla kanıtlanmıştır.

İki dilli okuma kitaplarının çocuğa doğru dil öğretiminin yanısıra diğer önemli bir özelliği de, yerli ve yabancı kültürlerle ait çocuk okurlar arasında kurmuş olduğu dostluk ve anlayış köprüsüdür. Ne ekersek onu biçeriz...

İki dilli okuma kitaplarının okunmaları ile ilgili ve-rilere bakıldığında, bu kitaplar için piyasanın çok küçük olduğu ve Türk çocukları tarafından çok fazla okunmadığı ortada. Bu konuda Türk ailelerinin maalesef “çift dilde yayımlanan kitaplara karşı ilgisiz kaldığını söyleyerek, doğru Türkçe ve Almancanın ancak kitap okuyarak öğretileneceğinin altını çizen” (<http://zaman-online.de/cocuklar-icin-cift-dilli-kitaplar-yayinliyor-104353>) Talisa Yayınevi'nin sahibi Aylin Keller'e, iki dilli kitap yayınlayıp bu kitapları okullara sokmayı hedefleyen Önel Yayınevinin sahibi Hayati Önel de Almanya'da yaşayan Türk toplumunun kitap okuma alışkanlığı olmadığını söyleyerek” çocuklara kitap okuma alışkanlığı edindirmek için ailelere çok iş düşüyor” (*Magazin Avrupa*.11.11.2010) sözleri ile destek çıkmaktadır.

Çocuklar ilk dil becerilerini aileleri içinde kazanırlar, okul ve öğretim ise ailede kazanılan dil becerisini yazılı ve sözlü alanda yapılan uygulamalar ile geliştirir. Dilin sadece kısıtlı sözcük birikimine sahip konuşma ile öğretilmeyeceği, çocuğun dil gelişiminde yazmanın ve okumanın rolünün de son derece önemli olduğu araştırmalar sonucu doğrulanmıştır.

Almanya'da Türk çocuklarının kitap okuma (ma) alışkanlığı eğitimciler tarafından her zaman tartışma konusu olmaktadır. Çocukları okumaya yöneltip, onlara okuma alışkanlığı kazandırmanın öncelikle aile içinde başladığını biliyoruz. Ama hâlâ evinde kütüphane ve kitap görmeyen, kitap ve gazete okumayan, sürekli Türk televizyonlarını dinleyen, eğitime, öğretime önem vermeyen bir aile ortamında yetişen bu çocuklardan okuma alışkanlığını edinmelerini ve iki dili mükemmel kullanmalarını beklemek çocuklara haksızlık olacaktır. Almanya'daki çocuklarımızı gerçekten iki dilli yetiştirmek istiyorsak, günümüzde dil bilimciler ve eğitimcilerin de önemini vurguladıkları iki dilli okuma kitaplarının bu amaca doğru bir biçimde hizmet ettiği gerçektir. Bu nedenle Almanya'da bulunan okul öncesi ve okul çağındaki çocukların anne babalarına, çocuklarının kitap okuma alışkanlığı edinmelerinde, iki dili doğru kullanmalarında, iki dilli okuma kitaplarını çocuklarının kütüphanelerinde bulundurmalarında, yayınevlerine de iki dilli okuma kitaplarının giderek daha çok yayımlamalarında büyük görev düşmektedir. Gerek ülkemizde gerekse yurt dışında yaşayan çocuk ve gençlik kitabı yazarlarımızın da kitaplarının iki dilli yayımlanmalarına destek vererek bu görevi paylaşacaklarına yürekten inanıyorum.